

Arı Yetiştiricileri Birliğinin Kurumlar Vergisi Muafiyeti

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	38418978-125[4-23/2]-372130
Tarih	10.07.2024

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-38418978-125[4-23/2]-

10.07.2024

Konu : Arı Yetiştiricileri Birliğinin Kurumlar Vergisi
Muafiyeti

İlgi

:

İlgide kayıtlı özelge talep formunda ... Birliği olarak Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel M¼d¼rl¼ę¼ tarafından görevlendirilmeniz nedeniyle;

- İl Birliklerinize fatura d¼zenlemek suretiyle teslim edeceğiniz şeker satışlarından dolayı kurumlar vergisi muafiyetinizin bozulup bozulmayacağı,

- İl Birliklerinizin kendilerine teslim edilen şekerleri, ¼yeleri olan arıcılara, fatura mukabili teslimleri nedeniyle kurumlar vergisi muafiyetinin bozulup bozulmayacağı,

- İl Birliklerine ¼ye olmayan arıcıların da bu organizasyona dahil edilerek ¼yelere verilen aynı şartlarla şeker ihtiyaçlarının karşılanması durumunda, kurumlar vergisi muafiyetinin bozulup bozulmayacağı

hususlarında Başkanlığımız g¼r¼ř¼ talep edilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun "Muafiyetler" başlıklı 4 ¼nc¼ maddesinde, "(1) Aşağıda sayılan kurumlar, kurumlar vergisinden muaftır:

...

k) T¼ketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak ¼zere, ana s¼zleřmelerinde sermaye ¼zerinden kazanç dağıtılmaması, y¼netim kurulu başkan ve ¼yelerine kazanç ¼zerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iř g¼r¼lmesine ilişkin h¼k¼mler bulunup, bu h¼k¼mlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadar y¼netim ve denetim kurullarında, s¼z konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen ¼stlenen gerçek kişilerle t¼zel kişi temsilcilerine veya Kanunun 13 ¼nc¼ maddesine g¼re bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif t¼zel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatifleri. (Kooperatiflerin ortakları dışındaki kişilerle yaptıkları işlemler ile kooperatif ana s¼zleřmesinde yer almayan konularda

ortakları ile yaptıkları işlemler "ortak dışı" işlemlerdir. Kooperatiflerin faaliyetin icrasına tahsis ettikleri ve ekonomik ömrünü tamamlamış olan demirbaş, makine, teçhizat, taşıt ve benzeri amortismanına tabi iktisadi kıymetleri elden çıkarmaları ile yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir işyeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz. Kooperatiflerin ortak dışı işlemleri nedeniyle kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme oluşmuş kabul edilir. Kooperatiflerin, iktisadi işletmelerinden ve tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından kazanç elde etmelerinin ve bu kazançların daha sonra ortaklara dağıtılmasının muafiyete etkisi yoktur. Ortak dışı işlemlerden elde edilen kazançların vergilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.)" hükmü yer almaktadır.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "4.13.3. Kurumlar vergisinden muaf olan kooperatiflerde ortak dışı işlemlerin vergilendirilmesi" alt başlıklı bölümünde, "7061 sayılı Kanunla 5520 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine eklenen parantez içi hükümle 1/1/2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, kurumlar vergisinden muaf kooperatiflerin ortak dışı işlemleri nedeniyle kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme oluşmuş kabul edileceği, kooperatiflerin bu iktisadi işletmelerinden ve tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından kazanç elde etmelerinin ve bu kazançların daha sonra ortaklara dağıtılmasının da muafiyete etkisinin olmayacağı ve ortak dışı işlemlerden elde edilen kazancın vergilendirilmesine ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığınca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu suretle kooperatiflerin, 1/1/2018 tarihinden itibaren gerçekleştirecekleri ortak dışı işlemler nedeniyle muafiyetleri etkilenmeyecek; ancak bu işlemlerden elde edilen kazançlar kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme nezdinde kurumlar vergisine tabi tutulacaktır. Dolayısıyla, muafiyete ilişkin diğer şartları taşıyan kooperatiflerin ortak dışı işlemlerinden elde edilen kazançları kooperatif tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletme nezdinde kurumlar vergisine tabi tutulacak, ortak içi işlemlerinden elde edilen kazançlarının kurumlar vergisine tabi tutulması söz konusu olmayacaktır.

Ortak dışı işlemlerle ilgili olarak kooperatif tüzel kişiliğine bağlı olduğu kabul edilen iktisadi işletme adına gerekli kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilecektir.

...

Kurumlar vergisinden muaf olan kooperatiflerce, ortak dışı işlemlerden doğan kazancın ve kurumlar vergisi matrahının tespiti açısından ortak dışı işlem kapsamında bulunan ve bulunmayan hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi, ortak dışı işlemlere ait hasılat, maliyet ve gider unsurlarının diğer işlemlerle ilişkilendirilmemesi ve kooperatif tarafından tutulan defterlere, bu ayrımı sağlayacak şekilde kaydedilmesi gerekmektedir.

..." açıklamalarına yer verilmiştir.

Öte yandan, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun;

- 10/A maddesinde, "(1) Hayvan gen kaynaklarının korunması, araştırılması, tespiti, ıslahı, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve pazarlanması konularında faaliyet göstermek amacıyla gerçek veya tüzel kişi yetiştiriciler tarafından, tüzel kişiliği haiz ve özel hukuk hükümlerine tabi ıslah amaçlı yetiştirici birliği kurulabilir."

- 10/D maddesinde, "... (3) Birlik, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulan kooperatiflere sağlanan her türlü vergi ve harç muafiyetinden aynı koşullarla yararlanır."

hükümlerine yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından görevlendirilmeniz nedeniyle; Merkez Birliğiniz tarafından ... Fabrikalarından alınan şekerin İl Birliklerine satışı ve İl Birliklerinizin de bu şekerleri üyelerine satışı ortak dışı işlem sayılmayacak olup, öngörülen diğer muafiyet şartlarının da sağlanması kaydıyla kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanılabilecektir.

Öte yandan, üye olmayan arıcılara şeker satışı "ortak dışı işlem" olarak nitelendirileceğinden, ortak dışı işlemler nedeniyle İl Birliklerinin tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletmelerin oluştuğu kabul edilecek ve söz konusu ürün satışlarından elde edilen kazançlar, İl Birliklerinin tüzel kişiliğine bağlı ayrı bir iktisadi işletmeler nezdinde kurumlar vergisine tabi tutulacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026